

S72 17
Nr 253

Av herr **Nordstrandh**, om visst statsbidrag till föreläsningsverksamhet.

(Lika lydande med motion nr 196 i Första kammaren)

Som bidrag till föreläsningsverksamhet m. m. (statsverkspropositionen 1965, bil. 10, punkt B 65) har för budgetåret 1965/66 anvisats ett anslag av 2 110 000 kronor.

År 1963 grep staten in med en omläggning och kraftig ökning av stödet till folkbildningen, omfattande också föreläsningsverksamheten. En central byrå för föreläsningsförmedling tog över all förmedling liksom fördelningen av statsanslagen. Dessa skrevs upp med nära en tredjedel till 2,1 miljoner för föreläsningsverksamheten.

Föreläsningen som bildningsform hade vid ovannämnda tidpunkt haft stora svårigheter under många år både för att den genom brist på förnyelse haft svårt att konkurrera om publiken och för att folkbildningsorganisationerna suttit ekonomiskt trångt. Det ökade statsstödet gjorde, att föreläsningsarrangörerna kunde börja satsa på modernare metoder, friskare ämnesval och mera kvalificerade föreläsare. Folk strömmade till. TV-psykosen började också gå över, och man ville ut och se talare igen. Vidare hade behovet av information om samhället gjort sig alltmera kännbart.

Ett länge uppdämt behov i studieförbunden och hos allmänheten av tidsenliga föreläsningar skapade plötsligt en ström av statsbidragsansökningar till den centrala föreläsningsbyrån. Samtidigt fortsatte arvodes-, rese- och traktementskostnaderna för föreläsarna att stiga. Statsbidraget höll sig emellertid kvar kring 2,1 miljoner, varav 1,7 miljon till de direkta föreläsningarna på fältet.

Ären före 1963 låg antalet statsbidragsberättigade föreläsningstimmar vid ca 20 000 per år. Budgetåret 1963/64 blev slutsumman 20 952, och budgetåret 1964/65 kom så en nära femtioprocentig ökning till 30 576, trots att föreläsningsbyrån i godkännandefrågor följde en restriktiv linje inte minst i fråga om avgränsningen gentemot underhållningsbetonad verksamhet. Ekonomiskt möjliggjordes ökningen genom tillgången på från föregående verksamhetsår överskjutande avgiftsmedel.

Redan i november 1965, fem månader in på budgetåret 1965/66, hade enligt uppgift centralbyrån förmedlat 16 000 föreläsningstimmar och hade endast ekonomiskt utrymme för ytterligare 8 000 för övriga sju månader. Nu i januari

1966 är statsbidraget, som alltså stått oförändrat på 1,7 miljon sedan reformen 1963, praktiskt taget helt förbrukat.

Det ser sålunda ut att bli ganska tyst i talarstolarna i vår, och många arrangemang måste slopas om inte något göres snabbt och effektivt. Under alla förhållanden måste de allra mest angelägna och redan aviserade föreläsningarna räddas. Föreläsningsverksamheten står och faller i stort med statsbidragen. Arvodessniskningar för föreläsarna och avgiftshöjningar för allmänheten är knappast möjliga.

I sina petita för 1966/67 till skolöverstyrelsen begärde centralbyrån en ökning av föreläsningens anslaget med 300 000 kronor, och överstyrelsen tillstyrkte 200 000 kronor. Ett belopp motsvarande förslagsvis en fjärdedel av denna av skolöverstyrelsen tillstyrkta höjning för nästa budgetår, d. v. s. 50 000 kronor, skulle kunna hjälpa upp situationen våren 1966.

Under hänvisning till vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen må till *Bidrag till föreläsningens verksamheten m. m.* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

Stockholm den 25 januari 1966

Ove Nordstrandh